

AZ AMATŐR

Megjelenik havonta kétszer :: Évente
12 kettős képes szám és 12 pótfüzet,
■■■■ összesen 36 szám ■■■■
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

A 12 pótfüzet külön előfizetési ára 3 kor.
„AZ AMATŐR“ előfizetőinek ingyen.
Az egyes pótfüzet ára 25 fillér.

FÉNYKÉPEZÉSI FOLYÓIRAT

Szerkeszti és kiadja: dr. Kohlman Artúr

Társszerkesztő: Gábor József. Heiyettes
szerkesztő: Sz. Kiss Lajos, vegyész-
mérnök. Főmunkatársak: Sztankovszky
■ ■ József, Szeghalmi Gyula. ■ ■

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII/29., Baross-tér 15. szám.
Telefon 94-49. ■ ■ Telefon 94-49.

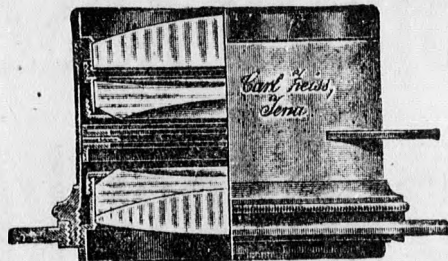
ZEISS

ARASZTIGMÁTOR

„TESSAR“

1:3.5

Arcképekhez

1:4.5

Lumiere színes
felvételekhez

1:6.3

Pillanat- és tájfelvételekhez.

PALMOS-KAMARÁK

könnyű fémből fokális redőnyzárral kapható a foto-
üzletekben, valamint

WIEN, IX/3 **CARL ZEISS** Berlin,
Ferstelgasse 1. — **JENA** — Frankfurt a/M.
(Ecke Maximilianplatz) Hamburg, London,
St. Petersburg.

Tessék „P 32“ sz. ismertetést kérni. == !! Ingyen és bérmentve !!

„LINOTYP“

LINOTYP minden negatívhoz alkalmas a finom szem-
csés („Feinkorn“) kisebb méretű képekhez,
a durva szemcséjű „Grobkorn“ a nagy
méretűekhez,

LINOTYP igen gyakran szép meleg és bársonypuha
árnyékokkal másol.

LINOTYP bármely használatos, a fénytelen celloidin
papirokhöz előírt színező vagy színező-rög-
zítő (tónfixáló) fürdőben kitűnően színezhető.

◆◆◆ TRAPP & MÜNCH G. m. b. H. FRIEDBERG (Hessen.) ◆◆◆

Modern művészyomat-papírosok gyára.
MATT-ALBUMIN, a legrégebb és legismertebb jelzés.

— Telefon-szám: 64. —
Sürgőnycim: „TUMA“.

TRAPP & MÜNCH

papirja, a MATT-ALBUMIN-PAPIROK új fajtája.

Vászonszövéssel, fehér és sárgás; finom és szemcsés.

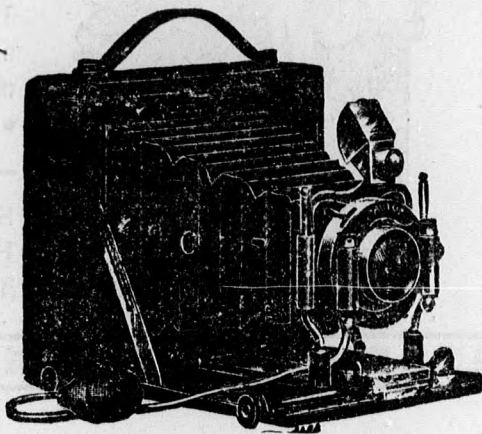
Védjegy

LINOTYP plasztikus, előkelően művészi hatású képe-
ket ad, melyek hasonlatosak a festmények
reprodukcióihoz

LINOTYP 27 M-ba kerül a szakfényképésznek köny-
venként. De ivenként is kapható.

Mintacsomagok — „Az Amatőr“-re való hivatkozás ese-
tén — a kívánt méretekben bérmentve I.-M.-ért kaphatók.

**Alkalmi
vétel !!**

**Ritka :
alkalom!**

Üzlethelyiségünk megváltoztatása miatt

Fényképező-készülékek és felszerelési kellékek

**mélyen leszállított árakon kaphatók
készpénz vagy részletfizetés ellenében**

**Fényképezők ne mulasszák el
üzlethelyiségünket felkeresni.**

Aufrecht és Goldschmied, Budapest

• • • VII., Rákóczi-út 26. szám. • • •

Wanaus József

FÉNYKÉPEZŐ - KÉSZÜLÉKEK
ÉS KELLÉKEK SZAKÜZLETE

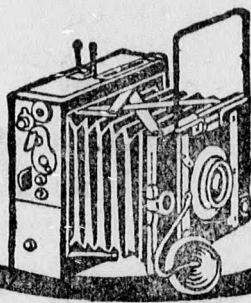
BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 19.

Dúsan felszerelt raktár: salon-, utazó, Kodak és egyéb kézi kamrákban. — Leghíresebb gyártmányú objektívek. Celloidin, aristo, bromezüst papírok. — Kiváló jó minőségű lemezek. — Mindig friss vegyszerek állandóan raktáron. — Előhívások 1 nap alatt eszközöltetnek. — Mindennemű fényképezési munkát elvállalok.

Sötét kamara amatőröknek ingyen áll rendelkezésére.
Uj nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

ídelális kamarája minden komoly amatőrnek
és szakfényképésznek; kitűnő szerkezet
Elegáns kivitel.

Szállítható az összes szokásos keretekben,
valamint 9×14 cm. és 10×15 cm.-esben is
mint tekercs és panoráma-kamara.

Érdekes árjegyzék ingyen és bérmentve!

Camerawerk Sontheim 83, am Neckar.

Vezérképviselő Magyarország-Ausztria részére:

Eugen v. Károly, Wien, VIII., Josefstädterstr.
14. Mezzanin.

DIAPOZITIV LEMEZEK

„VINDOBONA” JELZÉSSEL

ELISMERT ELSŐ MINŐSÉGÜEK

VETÍTÉSRE ÉS ABLAKKÉPEK

..... KÉSZÍTÉSÉRE

FOTOCHEMISCHE FABRIK:

FERDINAND HRDLICZKA, WIEN XVII/2.

A legszebb ujévi ajándék!

MŰVÉSZ- AMATŐRÖK

és modern szakfényképezők sikerült fel-
vételeiket finom kivitelű

MODERN ALBUMOKBAN

gyűjtik és izléses kartonlapokra adjusztálják.

A legújabb iparművészeti tervek szerint
készült gyűjtőalbumok, modern kartonok
megrendelhetők

„AZ AMATŐR”
KIADÓHIVATALÁBAN

BUDAPEST, VII/29 BAROSS-TÉR 15.

TELEFON: 94-49.

TELEFON: 94-49.

AIDUSCHEK ERZSI KOLLEKTIV KIÁLLITÁSA A MŰVÉSZHÁZBAN

.. .. — VERNISSAGE. —

viseli. Örömmel fogadjuk mi — a meghívott sajtónak talán legszerényebb munkásai — is ez új művészajlékot, mert annak bizonyítékát látjuk benne, hogy a képzőművészetek kultusza egyre erősödik, terjed nálunk is; szívet-lelket gyönyörködtető, — de erkölcsöket is finomító és nemesítő hatását elsősorban a főváros, de a vidék társadalmában is éreztetve. Miután pedig ebben eleddig igen lassu volt a haladás tempója, kész örömmel kell üdvözölnünk minden oly törekvést, mely társadalom művészeti nevelését gyorsítani kívánja és arra hivatottságot is tanúsít.

S ezt az igyekezetet legteljesebb mértékben áruja el már kapuinak elsőizbeni megnyitásokor is a „Művészház“, melynek termeibe — hál Istennek — egész modern szellem vonult be. Csupa úde fiatalság, modern törekvések és érzések azok, melyek e termekben megnyilatkozni siettek. Mintha csak az alkalmat várták volna, hogy megfelelő helyen és miliőben ők is megszólalhassanak, és a maguk új nyelvén szólhassanak a nagyközönséghez, mondhassák el fesztelenül mindazt, a mit talán — másutt — egyébként el sem mondhattak volna. Éppen ezért sok jóakarattal kellett fogadnia a kritikának is e bemutatkozást, bárha nem hallgathatta el az ultramodernség jelszavaiba és köntösébe bújtatott kinövéseit. És míg a nemes ambiciótól duzzadó fiatalok között oly nagy kvalitásokat eléruló talentumok is mutatkoztak be nagyobb kollekciókkal mint pl. *Molnárné Vészi Margit*, (rajz és karikaturák) vagy *Kisfalvi-Stróbl* (szobrok) stb., ott még pl. a *Boromissza* rettentő tulzásai is megbocsáthatók. Már t. i. csak a Művészháznak.

Reánk, „a fotografusok“-ra azonban ezenkívül és — hiába talán joggal — elsősorban az a kollekció bir legnagyobb jelentőséggel, — melyet iparművészeti alkotásaival együtt — az első magyar *modern* hivatásos fotóművész, *Gaidushek Erzs*i állított ki e helyütt.

És e bemutatkozás, a keret a melyben, a mód a hogyan az történt éppenséggel nem jelentéktelen esemény a magyar fotóművészet történetében. Mert míg egyrészt ez az első eset Budapesten, hogy egy fotokollekció egyéb képzőművészeti-termékekkel egy fedél alatt kerüljön a nagyközönség szeme elé, másrészt még inkább annak kell tekintenünk azt, hogy *hivatásos fényképező vonul be elsőnek* a képzőművészek egyik hajlékába, mely helyhez való jogosultságát az a sajtó is elismeri, mely pedig — csekély kivétellel — még csak rövid idő előtt is ugyancsak vonakodott a fényképezésről elismerni, hogy az *művészet* is lehet. De büszkék lehetnek reája szak-kartársai is, a kiknek megmutatta az utat az ipartól a művészetig.

Mi a magunk részéről — akik őt a magyar fotovilágnak felfedeztük — büszkék vagyunk a *Gaidushek Erzs*i ez újabb és nagy sikerére, a melyből nagy részt juttatott nekünk is a művész nő abbeli lojális elismerése, hogy gyors fejlődésében — főleg technikájának tökéletesbülésében igen nagy része volt annak az akkor túlszigorunak vélt méltató bírálatnak, mely lapunk főszerkesztőjének tollából, „Az Amatőr“ ez évi januári *első* számában jelent meg. Az azóta eltelt rövid egy esztendő pedig elég volt a nagy ambícióju, *nagy szorgalmu*, de nem kevésbé nagy tehetségü művész nőnek arra, hogy teljesen kiforrva, bennünket is arra késztesen, hogy most már *teljes* elismeréssel adózva művészetének, — ennek a „par excellence“ finom asszonyi művészetnek — (még lapunk *ugyanazon* évfolyamának utolsó füzetében) most már mi is meghajtsuk zászlónkat, nemcsak tehetsége, de *tudása* és e kettőből fakadó nagy sikere előtt is. Mely annál is nagyobb és jelentőségtejjesebb, mert nemcsak egyéni, hanem egyuttal a *magyar művészi fényképezés elismertetése és diadala* is.

Ennek illusztrálására az alábbiakban sorra közöljük azokat a lapszemelvényeket, melyek a „Művészház“ megnyitása alkalmából *Gaidushek Erzs*i kollekciójáról emiéznek meg.

Pesti Napló.

„A kiállítás egyik termében *Gaidushek Erzs*i az ő nagyhirü, művészi fotografiáit, néhány finom izlésü iparművészeti mnnkáját és vagy 10 eredeti festményét állította ki. A művész nő gondosan óvakodott tőle, hogy fotografiai festmények hatását szenvedjék. Megtalálta s következetesen őrizi a fotografia határait. Beállítás, fény- és árnyékhatás, folthatás dolgában. Arcképei legelsőrangú fényképek, éppen azért, mert különleges, csakis a fényképet megillető művé-

szeti hatásokat érvényesítenek, amelyeket a művésznőnek fel kellett fedeznie vagy ki kellett találnia és amelyeket szépen tökéletesített. Ime a fotografálás mint művészet. Ime a géppel és kémiai eljárásokkal előállított mű, mint egyéni művészi alkotás. *Gaidusчек* Erzsike képei a Hollósi-iskola régi jó tanításait szólaltatják meg.

Pesti Hirlap.

„*Gaidusчек* Erzsike gyűjteménye igen művészi fényképekből és iparművészeti munkákból áll. *Gaidusчек* a fotografálásban festői kvalitásokra törekszik, nem technikai babérokra, bár a színes fényképezés is érdekli. Kitűnően fejlett ízléssel válogatja össze modelljét és állítja be a legartisztikusabb pózokba. Ez a kiforrott ízlés jellemzi színes selymekből applikált képeit, paravánjait és bőrdíszmú-munkáit is.“

Magyar Szó.

„*Gaidusчек* Erzsike művészi fényképkollekcióiban természetesen nem találunk rajzhibát, a gép egy festőnek kezében kitűnően tud rajzolni, ami azonban *Gaidusчек* Erzsike egyéniségéhez tartozik az, hogy remek, ízléses beállításával, fényképeivel klasszikus festményportrait hatásokat tud elérni. Mint festőnőt meglehetősen ultramodernnek ismertük *Gaidusचेket*, úgy látszik, tehát ezuttal is, hogy ha ultramodernség egyik eleme a rajzbeli készületlenség, mert ime egy- és ugyanazon művésznő, ha rajzzal nem kell küzdenie, ha a kifejezés eszközei készen vannak kezében, ízlése és felfogása révén rögtön klasszikussá válik.“

Esti Ujság.

„*Gaidusчек* Erzsike asszony pedig külön szobában mutatja be fényképfelvételeit, amelyek a fotografálást művészi tökéletesség magasságában mutatják és a művészi képességet nemcsak a kidolgozás technikájában érvényesítik, hanem a beállításban és a felfogásban is.“

Népszava.

„Nagyon ízlésesek *Gaidusчек* Erzsike fényképei. *Gaidusчек* artisztikus törekvései dacára nem távolodik el az igazi fényképtideáltól.“

Politisches Volksblatt.

„Es handelt sich nämlich um eine Collection von artistischen Photographien, die eher die Bezeichnung „künstlerisch“ verdienen, als in den Nachbarräumen gar manches Stück Leinwand. Es sind in Aufnahmen der Erzsike *Gaidusчек*, Charakterportraits und Genres von erlesensten Geschmack. Sie versteht den rein optischen Charakter der Camera bis zum psychischen zu verfeinern und weiss Effecte zu erzielen, die bisher nur dem Pinsel vorbehalten schienen.“

Neues Budapester Abendblatt.

„Die allgemeine Aufmerksamkeit dürfte Erzsike *Gaidusчек* mit ihren künstlerischen Photographie erregen. Sie hat ein neues Verfahren zur Herstellung von colorirten Bildern erfunden.“

Független Magyarország.

„*Gaidusчек* Erzsike művészi fényképei külön dicséretet érdemelnek. Minden fényképe valóságos tanulmány. Így csak művészeti elmélyedéssel lehet fényképezni. Egyik-másik darabja valóságos karaktertanulmány.“

Budapest.

„Végül *Gaidusчек* Erzsike kiállításáról számolunk be, akinek igen magas műízléssel beállított és kikészített fényképei és selyembe kidolgozott gyönyörűen stylizált falterítői kötik le figyelmünket. A fényképei nagyon szépek, de a művészi falterítői mindenképpen fölöttébb bájos iparművészeti termékek és e nemből annyira tökéletesek, hogy iskolát kellene alapítani az iparművészet e szép és hasznos ágának népszerűsítése végett. Csak az a kár, hogy az idegen történelmi figurák helyett nem magyarokat használ. Általában az egész kiállításból a magyarság erősen hiányzik.“

Neues Pester Journal.

„Eine besonders hervorragende künstlerische Specialität der Ausstellung des „Művészház“ ist die Photographien-collection der Frau Erzsike *Gaidusчек*, die Köpfe und Gestalten in einer Einstellung bringt, die Effecte wie individualisirende Kunst hervorbringt. Die Variante des Hintergrundes und der Tone erhöht diesen Eindruck nur noch mehr. In ihrer Behandlung wird das Objectiv zum Instrument, auf dem eine Künstlerin spielt, unter deren Fingern auch die kunstgeverblüchten Handarbeiten zum Wert alter Gobelinschatze aufsteigen.“

Budapesti Hirlap.

„Külön teremben adtak helyett *Gaidusчек* Erzsike fényképeinek. *Gaidusчек* Erzsike asszony a festőművészettől

tért át a fotografiára, melynek leghaladottabb fokát képviseli. Nem szállott le a pályacserével, hanem a mesetrséget emelte úttörő művészetté. A beállításban, a fény és árnyék hatásainak beosztásában, az arc jellemző vonásainak és helyzetének meglátásában soha nem tapasztalt izlést és finomságot árul el. A „Művészház-társaság“ úttörő abban, hogy méltó helyére állítja ezt a munkát. *Gaidushek* Erzsi asszony úttörő abban, hogy a fotografálást kiszabadította nyárspolgári és üres sablonjaitól. Olajfestményei, himzései, ceruzarajzai igazolják a tehetséges úriasszony hivatottságát és az új társaságnak vele szemben tanusított liberalizmusát.

Az Ujság.

„*Gaidushek* Erzsi fejképei. 108 darab mindenféle nyomtatásban eldöntik azt a vitát, hogy a művészet-e a fotográfia vagy nem. Régen művészetnek vallotta ezt *Mario Pilo*, a legkiválóbb olasz esztétika írója s a közönség ezt a finom gyűjteményt látva, igazat fog neki adni. Ez a gyűjtemény új irányt fog nyitni a fotografálásban s meg fogja reformálni az eddigi merév, lelketlen sablont. A technikai rész nem művészet ugyan, de az intim beállításhoz, az invenciózus, sokszor szellemes beállításhoz, a legjellemzőbb pózok meglátásához nagy művészi érzés kell. Nem is fotográfiáknak hatnak ezek, hanem mintha művészi olajképek és remek zsánerképek reprodukciói lennének.“

Egyetértés.

„*Gaidushek* Erzsi, a fotografálás vérbeli művésze, érdekes kollekciónal szerepel. A platin-, merített-, kréta-, vászon- és kromnyomatok meglepő darabjait látjuk itt együtt. *Gaidushek* nem annyira pikturái, mint inkább a grafikai hatásokat keresi s amit elér egyenesen művészi eredmény.“

Pester Lloyd.

„Dann das elegante Zimmerchen, das *Erzsi Gaidushek* für ihre künstlerischen Arbeiten erhalten hat. Was hier zu sehen ist, bedeutet so ziemlich den Höhepunkt der Reproduktionskunst, seien es nun Photographien, Crom- oder Platinrucke, oder eine der vielen anderen Techniken, deren sich die Künstlerin bedient. Man hat stets die Illusion seltener Vollkommenheit, den Eindruck von hochentwickeltem Geschmack. Die wundervollen Stickereien, die weitere Abwechslung in diesem Saal bringen, erhärten das Unbestreibare Künstlerthum der Dame, die sich das Ziel gesteckt hat das Mechanische in die höhere Sphäre der Kunst zu erheben.“

Magyarország.

„*Gaidushek* Erzsi, ez a vérbeli és sokoldalú művésznő, fotográfiákat állított ki, amelyek azonban valósággal művészi alkotások. Egy egész csomó ujitása, találmánya van már ezen a téren *Gaidushek* Erzsinek, aki még néhány régebbi olajfestményével, himzésével és több iparművészeti remekművecskével szerepel.“

ÖLVÉTELEK A HOLD FÉNYÉNÉL.

Irtá: PAPP BÉLA, BUDAPEST.

ha azokat világos, havas téli éjszakákon csináljuk, a mikor 20—30 percnyi exponálási idő is elegendő. A holdképek előhívására a legjobb a metol-hydrochinon előhívó, melylyel minden részletet gondosan hívjunk elő.

Ha a képmezőben égő lámpák vannak, akkor föltétlenül fényudvarmentes lemezt használjunk.

Magát a holdat hosszú exponálással nem kell a képre fölvenni, mert akkor nem lesz kerek, hanem hosszukás, szallagalaku.

Kifejezetten holdfölvételeket csakis erre a célra készült készülékekkel lehet készíteni, és amatőrök nem is foglalkoznak ezzel, csupán a csillagászok, kik minden szükséges műszerrel el vannak látva.

Olyan holdvilágos tájképet, melyen a hold is rajta van, nem nehéz csinálni. Eljárása a következő:

A már említett módon leexponáljuk a tájképet, a melyhez a kamarát olyképen állítjuk be, hogy a hold az objektív előtt legyen ugyan, de a képmezőtől annyira oldalt, hogy nem esik a lemezre. Ezután a gépet direkte a hold felé fordítjuk és beállítjuk, hogy a hold a kívánt helyre jusson. Az előbb leexponált lemezt újból betesszük a gépbe és ráexponáljuk a holdat. Az exponálás mintegy $\frac{1}{4}$ másodpercig tartson. Nagyon szép lesz a tájkép, ha a holdat lenge, áttetsző felhők veszik körül.

A legkedveltebb eljárás holdvilágos tájképek készítésére az ugynevezett imitált holdvilágfényképezés. Ezek tulajdonképen nappali fölvételek, melyek annyira sötétre vannak másolva, hogy azokat

mindenki éjjeli fölvételeknek fogja hinni. Legtöbbnyire napellenes tengeri, vagy folyóparti fölvételek, melyen a napot áttetszően könnyed fellegek borítják. Ezeket a fölvételeket amár leirt módon pillanatfényképezéssel eszközöljük. A kamarát úgy kell beállítanunk, hogy a fellegekkel gyengén borított nap a hullámzó vizen visszatükrözzön. A fölvételt lágyan kell előhívni. Legkisebb objektivnyilással fényudvarmentes lemezt használva 1/8 másodperc exponálási idő elegendő.

Az ilyen fölvételek rendkívül szépen hatnak, ha azokat sötétzöld, vagy kék pigmentpapirosra másoljuk, de el lehet ezt a hatást érni a kéksavas vaspapírral is, vagy bromnyomattal, melyet megfelelő fürdővel kékre színezünk. Nagyon csinosak a kékre színezett diapozitívek is.

Ha tényleg holdvilágnál eszközöltünk fölvételt, akkor a holdat mesterségesen is be lehet hozni a lemezre, és pedig vagy a réteges oldalon karminfestékekkel ráfestjük a holdat a lemezre, vagy ráragasztunk egy kis kerekre vágott fekete papírost. Természetesen a valódi holdfelvételek művészibb értékűek ezeknél.

FOTO-UJDONSÁGOK.

A Celeriter“-expozíció-mérő.

A drezdai kiállításon igen érdekes — sőt szellemes — fénymérőt állított ki a *J. Morlock* cég. Ez már azért is teljes ujdonságszámba megy, mert a legkülönbébb érzékenységi lemezek megvilágítási [exponálási] időtartamának minden fényrekeszre, minden elképzelhető eshetőségre [időjárás, fényrekesz, érzékenység stb. stb.] néhány rövid másodperc alatt való könnyű megállapítását minden különösebb számítás nélkül lehetővé teszi. De egyúttal azért is, mert lehetővé teszi bármely lemezfaj tényleges fényérzékenységének és pillanatárak tényleges sebességének azonnali megállapítását is. A *Morlock*-féle fénymérő $\frac{1}{2000}$ percnyi megvilágítási időtartamtól egészen 3 óráig megvilágítási időig és $F: 2\frac{3}{4}$, — $F: 320$ -ig terjedő fényrekeszig való kiszámított skálával bír. Ezenkívül igen kényelmes, tölgyből, diófából mahagoni- vagy köris-fából készült eltörhetetlen műszer. Méretei $1 \times 6 \times 23$ cm. toló szerkezettel bír és egy kis 6 cm. széles lapos vonalzó módjára zsebben hordozható. A készülék előlapján több skála látható, a melyek:

- skála = lemezérzékenységet Schreiner fokok szerint;
- c, d a = fókusz és fényrekeszek;
- = másodperc és percbeosztást;
- = tárgy-beosztást mutat.

A hátlapja 3 táblázatot és pedig az év, napszakok, a felhőzetnek és egyéb körülményeknek értékszámait tünteti fel.

A *Morlock*-féle fénymérő használatát a következő példával világítjuk meg. A megoldandó feladat pl. egy napsütötte táj február hó végén délutáni 2 órakor a kettős anasztigmát fél-kombinációjával (a hátsó-lencseféllel), — melynek gyutávola tehát az egész kettős anasztigmának kétszerese, sárga színszűrővel, — a mely tudvalevőleg 4 szeres megvilágítási időt kívánnak. A használt lemezek fényérzékenysége — mondjuk — 15—16 fok Schreiner szerint (= 25° Warnerke).

Ez esetben tehát a *Morlock*-féle fénymérőt a következőképpen alkalmazzuk. A felvételeknek kelet és napszak (óra) szerinti értékszámát az I. táblázatban keressük meg. Az ezzel egyvonalban idő („Zeit“) levő rovatban találjuk a számértéket amely a felvett esetünkben 2-öt ad) megszorozzuk a II. táblázatban levő és a felhőzetnek megfelelő számmal (fenti példa itt 1-et tüntet fel, mely a már előbb

alált 2 számmal szorozva 2-öt eredményez.) Azután még egyszer megszorozzuk a III. táblázat megfelelő számával, — az abban foglalt eshetőségek egyike-másikának felforgása szerint — vagy azoknak a tuloldali előlap b, c, d vagy e avagy f skálájában található pótértékszámával fenti példa a III. táblázatban a 4×4 számokat adja, avagy ezek helyett a $a-d$ skála alkalmazását írja elő. Az eredmény tehát $a-a$ alkalmazásánál $2 \times 4 \times 4 = 32$ és $a-d$ alkalmazásánál $d=2$.) Az ekként immár megtalált számot keressük most már az „e“ skála másodperceinél és toljuk el erre az f skálát „a“ a talált számmal egy vonalba kerül. (Tehát a fenti példánál „a“ 32 vagy d 2-re). Ezután toljuk el az a , b , c , d skálákat míg a lemezérzékenységi fok értékszám az „f“ skála tárgyával, — amely a készítenő felvételt jelzi — egy vonalba kerül. (A fenti példánál tehát 15° a havas táj és nagy távlatok területnek egy vonalba) a kívánt gyutávolság (= fényrekesz nagyság) b , c , d skálájára, az „e“ skálá mellett álló másodperc vagy perc (fenti példánál tehát az $F 28$ fényrekesz = 1 mp., $F 20 = \frac{1}{2}$ mp. stb.) megvilágítás adatai mérvadók.

Igy leírva az természetesen igen bonyodalmasnak, nehézkesnek látszik, azonban, ha e kis ügyes készülékkel kezünkben végezzük a számítás, szinte gyerekjáték, mely még ezenkívül néhány rövid másodpercig tart csupán.

Hasonló módon állapíthatjuk meg a legkülönbözőbb gyártmányú lemezfajok tényleges érzékenységi fokát is a „Celeriter“ fénymérővel, de egyúttal a pillanatárak sebességét is. Kis eltérések, különbözések nem játszanak szerepet.

A „Celeriter“ készüléknek még egy nagy előnye van, és ez, hogy többi előnye dacára is csak 3.20 koronába kerül. Kapható a *J. Morlock* gyárnál (Dresden-A. 19.) és megrendelhető „Az Amatőr“ kiadóhivatalánál is.

▲ A „Hurráh“ távkioldó készülék. ▲

— Levél a szerkesztőhöz. —

Budapest, 1909. nov.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Örömmel vettem szíves sorait, melyben értesít, hogy drezdai és németországi tanulmányutjáról visszatért és hogy meghozta nekem azt a már általam oly rég keresett — olcsó és a mellett teljesen jó távkioldót, vagyis a *Heyn*

cég által gyártott „Hurrá” távkioldó készülékét. („Fernknipser“). Kezelése valóban oly egyszerű és oly könnyű, hogy a vele való felvételekhez sem előgyakorlat sem tanulás nem szükséges.

Ezen kis készülék hiányát azt hiszem nemcsak én, de amatőrtársaim közül is nagyon sokan érezték. — Éppen ezért ezen soraim közlését szívesen veszem. — Mert hiszen mi amatőrök a képeket, de különösen az arc- és csoport-képeket főleg azért készítjük, hogy az saját magunknak is és a rajta levőknek is kedves emlékül szolgáljon. És vajjon mi által válik például egy kirándulási csoport kedvessé? Ugyebár akkor, ha azon az egész társaság — de magunkat sem véve ki — rajta van. Ezt azonban eddig csak úgy tudtam elérni, hogy egy-egy épen arra járó idegent, bábész alakot, rendszerint favágót, vagy pásztort — ki még ilyen masinát talán soha ez életben nem is látott — vettem elő és ott nagy hirtelen belé oktattam a fényképezés tudományát. Ezek aztán a legnagyobb büszkeséggel szokták elrontani legszebben beállított felvételeimet. Sajna, nagyon sok képen romlott már így el a hibás exponálás miatt. Ezért tehát kénytelen voltam visszatérni ahhoz, hogy a képeket magam exponáljam és lemondani arról, hogy jómagam is rajta legyek.

De végre most a „Hurrá” készülék által megvalósul a régi vágyunk, hogy mi — a felvevők, — is a csoportban foglalhatunk helyet — tehát a géptől néhány méterre mégis magunk exponálhatunk. Nem kell tehát már azt avatatlan kezekre bízunk. Azt hiszem, hogy e praktikus olcsó kis készülék* nagyon hamar el fog terjedni amatőrtársaink körében is.

Még egyszer köszönve szíves fáradságát, melylyel külföldi utjáról e kis eszköz** birtokába juttatott. Vagyok legszívegyesebb amatőrtársi üdvözlettel tisztelő hiva
Blau Herman

A fényképezés hadi célokra és a háboruban.

Irta: Szádovay Ferenc, Budapest.

Egész Európa feszült figyelemmel kísérte monarchiánkat alig egy év előtt, midőn a háboru réme fenyegetett bennünket. Csak a diplomaták fáradozásának volt köszönhető, hogy a veszély elmúlt felettünk.

A fényképezésnek hadi célokra való felhasználása visszavezethető ennek feltalálásáig.

Midőn 1839-ben a francia kormány *Daguerre* és *Niepce* találmányát megvette, mindjárt utalt arra, hogy ennek segítségével pontos topográfiai felvételek eszközölhetők.

Az angol hadseregben szerepeltek először a fényképezési tisztek az 1854—56-iki krími háboruban, s alakították meg elsőnek a tábori fényképész csapatot, mely a harctéren vezérkari térképek másolásával foglalkozott. Ugyancsak akkor kezdték meg a topográfiai felvételeket is.

Egy francia fényképész *Nadar*, volt az első, aki 1858-ban saját készítményű nedves lemezeivel először készített léggömbből topográfiai felvételeket.

Mint egykor a könyvnyomtatás feltalálása új korszakot jelölt meg az ember szellemi életében, úgy a fotomechanikai sokszorosítás is új nagy horderejű és fontos találmány a kultúra terjesztése tén.

Ismert az e téren való óriási haladás, s csakis így

* Ára 3 korona. Megrendelhető „Az Amatőr” kiadóhivatalában.

** Felvilágosítással és ismertetéssel készségesen szolgál a szerkesztőség.

volt lehetséges, hogy a könyvnyomtatás, az illusztráció nyomás ily magas fokot ért el.

A katonai könyvek igen sokat nyertek ezzel, áttekinthetőség, érthetőség tekintetében. mivel egy-két kép több oldalra terjedő magyarázatot a minimumra redukál. A hajdani fáradságos, költséges kézzel való reprodukálás idejét multa, mivel ma fegyvereket, ágyukat s azok alkatrészeit fényképezés útján sokszorosítják. Az összes technikai munkákat képek segítségével értetik meg a katonákkal.

Anglia vezet e tekintetben. Számos katonai fényképezési intézettel rendelkezik, és az ezekben történő sok ezer felvétel lehetővé teszi, hogy a minden világrészben szétszórta hadi erejének egyforma kiképzését megkönnyítse.

Másik fontos szerepe van a fényképezésnek több egymás után következő pillanatnyi jelenség megörökítésében.

Már az első ilyen pillanatfelvételek nagy feltűnést keltettek, mely csak fokozódott a sorozatok fényképezésével. midőn lehetővé vált a gyors mozgásoknak fázisokra való bontása. Az első kísérlet e téren *Maybridge* és *Anschütz* nevéhez fűződik, kik 30 teljesen egyforma gépet állítottak egymás mellé, a melyeknél a felvételt maga a lefényképezendő tárgy eszközölte.

Igy pld. vágató ló futás közben maga szakította el a pályán kifeszített fonalakat, melyek gépek zárjával voltak összeköttesben.

Angliában 1866-ban fotografálták le először a röplő ágyugolyót.

A hetvenes években fotografiai pillanat alatt 3 másodpercet értettek, míg ma már képesek vagyunk a másodperc egy tizmilliomod része alatt felvételt készíteni.

Egy löveg mely 700 m. másodpercnyi sebességgel röplül fenti idő alatt 0.06 mm. utat tesz meg.

Igen érdekesek e tekintetben azok a felvételek, melyeket a *Schleussner*-gyár lemezei érzékenységi fokának illusztrálására repülő [kilőtt] lövegekről eszközöltetett.

▲ FÉNYKÉPEZÉSI ELJÁRÁSOK. ▲

Képek felragasztása másolókeret segítségével. A teljesen száraz s ragasztóval bekent képeket a képdallal lefelé szekrénymásolókeretbe tesszük. Most a kissé megnedvesített kartont pontosan beigazítva a képre tesszük. Néhány lap tiszta itatóspapírt rátéve, a másolókeretet becsukjuk. Az itatóspapír siettetti a karton megszáradását s a kép redők nélkül szárad a kartonra. Tíz-tizenöt perc múlva kivesszük a képet a másolókeretből. A kartont úgy nedvesítjük meg, hogy több lap nedves itatóspapírt teszünk rá s némi nyomás gyakorlásával addig hagyjuk rajta, míg a karton a nedvességet magába szívja. Szádovay.

Színérzékeny negatív papír. A közönséges negatív papírt megfelelő oldatok segítségével ortochromatikussá vagy panchromatikussá tehetjük. Ezen eljárásnak egyedüli hibája az, hogy a papír anyaga is színes lesz, ami aztán hátrányos lehet a másolásnál. De legtöbb esetben vízben való mosás és savanyu rögzítő fürdőben való fixálás a papír színét eltávolítja. Figyelembe veendő, hogy az érzékenyített negatívpapírt lehetőleg rövid időn belül fel kell dolgozni, hogy e negatívpapír általánosságban kisebb érzékenységu, mint a lemezek.

! „AZ AMATŐR” VII. évfolyamára !
! :. ujjtsa meg az előfizetését! !

LIPP GYULA

ékszerész-, arany- és ezüstműves
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 18.
▲ Menyasszonyi kelengye és ajándékok. ▲
Telefon: 76-52. Alapítotott 1849.

Kaphatók a fotoüzletekben

AZEKA

Film-kifeszítők, film-suízók, tok- és gyűrű-szorítók filmekhez. Háromkarú lemezemelők.
Egyedüli gyártóink: Aug. Chr. Kitz, Frankfurt a. Main.

„AZ AMATŐR” régi évfolyamai
kedvezményes áron:

1904. év I. évfolyam 6 füzet (ritka visszavásárolt példányok) felemelt ára 6 korona
1905. év II. évfolyam 24 füzet (ritka visszavásárolt példányok) felemelt ára 20 korona
1906. év III. évf. 24 füzet mérsékelt ára 10 korona
1907. év IV. évf. 24 füzet mérsékelt ára 12 korona
1908. év V. évf. 24 füzet mérsékelt ára 12 korona

Szász királyság

**Technikum
Mittweida.**

Igazgató: A. Holz, tanár.
Magasabb technikai tanintézet
elektro- és gépészmérnökök,
technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépépítő laboratóriumok Gyári tanulóműhelyek.
3810 hallgató a 36. iskolai évben.
Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Fényképezési cikkek szaküzlete. **ROGÁTSY KÁLMÁN** Budapest, VII., Rákóczi-út 10. Sip-utca sarkán.

KÉZI KAMARÁK, műkedvelő-készülékek, legegyszerűbb szerkezettől a legmodernebb kivitelig. LEMEZEK, PAPIROK, vegyszerek mindig friss állapotban, csinos kivitelű kartonok nagy választékban. „Az Amatőr” előfizetői és klubtagok árkedvezményben részesülnek. Sötét kamara használata díjtalan. Árjegyzékem ingyen és bérmentve.

KODAKOK: Zeiss-Minimum-Palmos, Goerz-Ango, Hüttig-féle Cupido, Wünsche-féle Victrix-kamarák nagy választékban.

UJ SZAKÜZLET

WANAUS FERENCZ ÉS TSA
FÉNYKÉPEZÉSI CIKKEK SZAKÜZLETE
BUDAPEST, IV. KÁROLY-KÖRUT 22. SZ. (RÖSER-BAZÁR)

TELEFON-SZÁM: 163-69.

MODERN FÉNYKÉPEZŐGÉPEK. ELSŐRENDŰ OBJEKTIVEK. DÚSAN FELSZERELT RAKTÁR ELSŐRENDŰ LEMEZEK, PAPIROK-
BAN ÉS ÁLLANDÓAN FRISS ÉS TISZTÁN KEZELT VEGYSZEREK. MINDENMŰ FÉNYKÉPÉSZETI MUNKÁK KIDOLGOZÁSA.

Rietzschei Linearja
F : 4,5.

8 lencsés szimmetrikus ragasztott szerkezetű, legmagasabb fényerejű kettős anasztigmát, melylyel még a legborusabb időben is brilliáns képek készíthetők.

Linear-sorozatok A-F : 4,5.
Linear-corozatok B-F : 5,5.
Linear-sorozatok C-F : 6,3.
Linear-sorozatok D-F : 6,8

Rietzschei Apotar F : 6,8

6 ragasztott lencsés szimmetrikus szerkezetű aránylag igen olcsó kettős anasztigmát, amely a képrendkívüli élessége révén tűnik ki.

51. sz. különleges árjegyzék „Az Amatőr”-re való hivatkozás mellett ingyen és bérmentve.

A Hch. Rietzschei G. m. b. H.
Optische Fabrik G. m. b. H. München.
Képvisező: G. JAHN, Wien, IX 4. Sechsschimmelgasse 7.

▲ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ▲

OLVASÓINKHOZ! A VII-ik évfolyamba lépés előtt tisztelettel kérjük a lejárt előfizetések szíves, mielőbbi megújítását!

K. B. mtr. ellenőr Budapest. A nagyításokat kézhez vettük, a klisék már készülnek is róluk. A legközelebbi magyar sorozattal közlésre is kerülnek. Azonban az arckép-tanulmány kivételével. Ez ugyanis merev, a jó milióban is holt, vagyis hiányzik a cselekvény belőle. A multkoriakra visszatérve, készségesen teljesítjük kívánságát és persze csak nagyjában emondjuk, mi a hibájuk, hogy aztán Ön — mint állítja újból legalább ugyanabba ne essék többé. Tehát: a „Pihenő.“ egész jó téma, jó a koncepciója is. De kemény és épp ezért levegőnélküliségben is szenved. „Anyá és gyermeke“ szintén kemény, amit a fehér ruha és fekete háttér még fokoz Ezenkívül még banális is. „Profil tanulmány.“ Kemény, merev, a test plasztikája torzított, a hátrahajtott kar vonalvezetési, a haj és kevés ruha elrendezési fogyatékossgot tüntet fel. „Merengés“. Jobb a megvilágítás, bárha az arc nem kidomborodó, hanem beeső, kissé banális, limonádé, vagy „Blimchen“ ahogy a német érdekes banalitásokra röviden mondják. (Hát bizony jó arckép, vagy figurális tanulmányt, főleg szobában nem oly könnyű csinálni. Sőt, ez talán a fényképezés legnehezebb ága.) „Mézeskalácsos asszony“ a téma jó, mert egyszerű. A sátoralatti néni póza is (olvas) jó az árnyékos sátor dacára az arc is jól ki van exponálva, de egyébként minden ami napsütötte kemény és fehér mint a hó, minden részletet nélkülözve, míg pl. a sátor alatti kövezet elhatároltsága révén szinte kövezet-szönyegként hat. Az ily felvétel még alaposan utánjavítható; pl. részleges legyengítés által, amennyire az ammoniumpersulfat gyengítőt ajánljuk. De leginkább hasonló felvétel megismétlését, mert amely nagy koncepcionális hibája, hogy a sátor póznája a kép közepén. s a mögötte ülő nénikén is keresztül megy s ez bizony alaposan a figyelemközpontosítás és az elérhető hatás rovására megy. Egyébként örömminkre fog szolgálni, ha e kritikánk ismét hozzájárul további fejlődéséhez. Szíves elismerését köszönjük.

Főszerkesztő és kiadótulajdonos: KOHLMAN ARTÚR dr.
Társ-szerkesztő: GÁBOR JÓZSEF.
Helyettes-szerkesztő: SZ. KISS LAJOS vegyész-mérnök.
Főmunkatársak: SZTANKOVCSKY JÓZSEF és SZEGHALMI GYULA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Baross-tér 15.
Bercsényi-nyomda r.-t. Budapest, VIII., Reviczky-tér 5.

Diskaí Sándor

foto- és festészeti műintézete
Budapest, II., Fő-utca 52.

Hazánkban az egyedüli, a mely elvállalja a fényképezet összes művészi munkálatait.

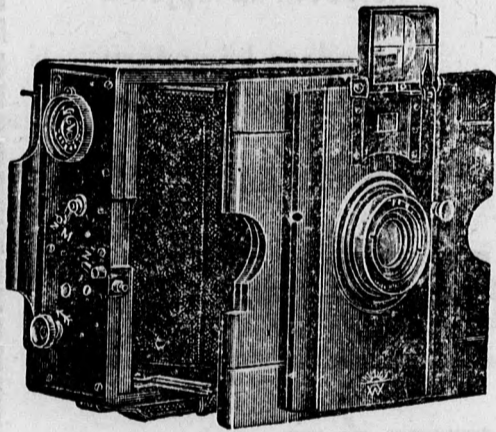
Nagyítások lemezek, gummi-nyomatok, pigment-nyomatok. Brom-nyomatok :: Ozobrom-nyomatok. :: Platin-nyomatok vászonra selyemre, porcelánra, fára. :: Fotoskiccek.

Festmények:

Olaj, aquarell, pastel. Negatív és pozitív retus. :: (Tus és kréta kivételben is.) :: ::

Pompás alkalmi képek! Külső :: felvételek és interieurök. ::

Megrendeléseket felvesz „Az Amatőr“ kiadóhiv.

Lechner új zseb- és kézi-kamarái

elsőrangú készülékek.

Az összes készülékek elsőrangú pillanatsfelvételekhez való kettős redőnyzárral felszereltek. A zár $\frac{1}{1000}$ másodperces gyorsaságig szabályozható és nyílása teljesen zárva húzható fel.

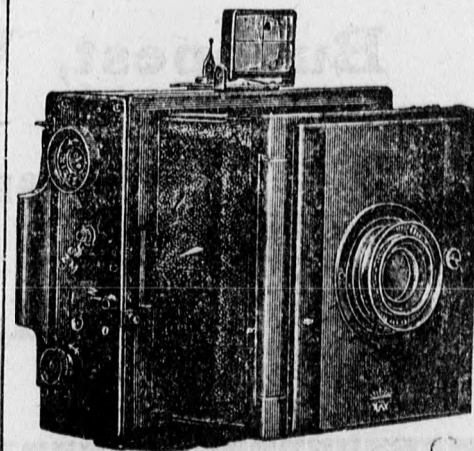
**Kapható az összes jobb foto-üzletekben
vagy közvetlenül a gyártóknál**

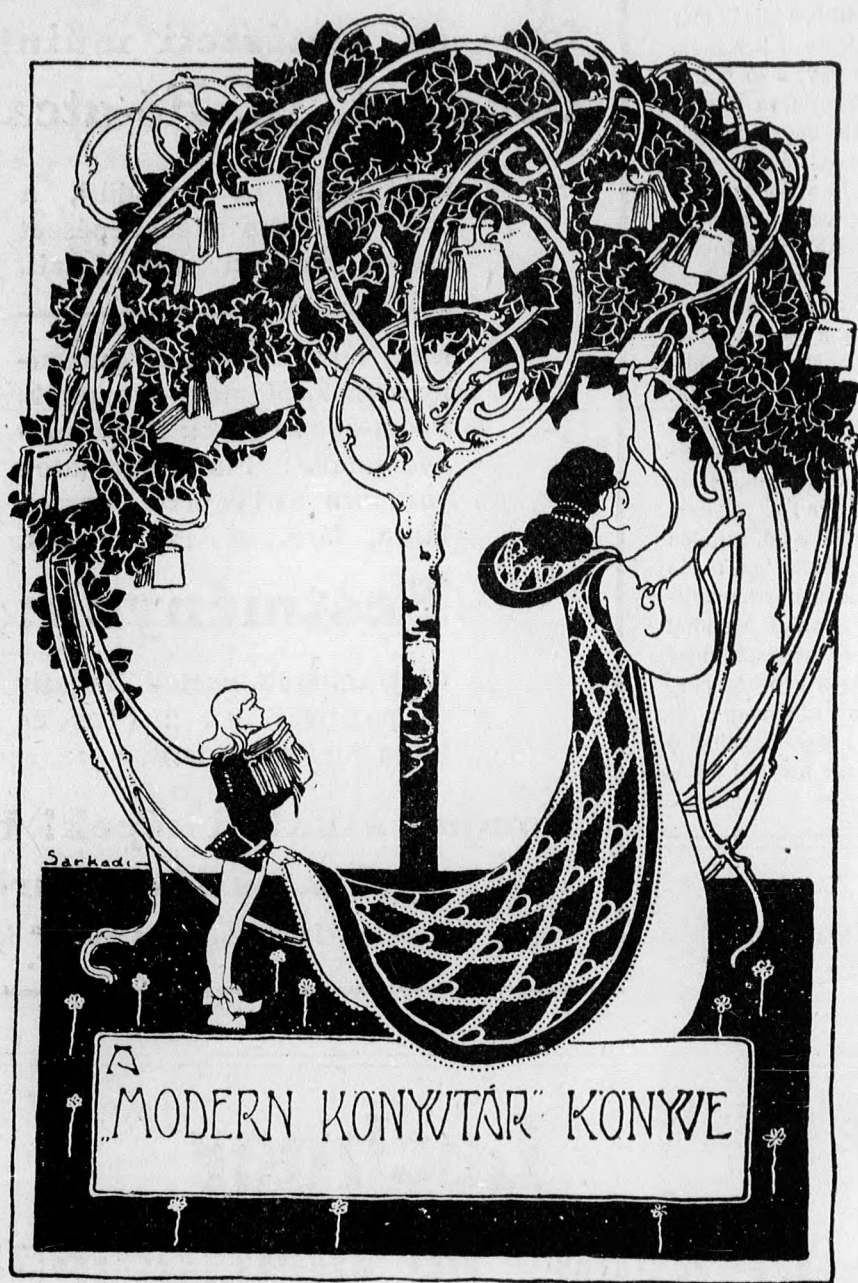
Fabrik photographischer Apparate

R. Lechner (Wilhelm Müller)

Wien, I. Graben 31.

**Kérje tartalmaz 60. számú árjegyzékünket
Ingyen és bérmentve!**

Aki a modern irodalommal lépést akar tartani,
 aki nemcsak regényeket, színműveket stb., hanem komoly, tudományos munkákat is szeret olvasni,
 aki súlyt helyez arra, hogy teljesen tiszta könyveket kapjon kölcsön, az lépjen a „Modern könyvtár” előfizetői sorába.

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR

A „**MODERN KÖNYVTÁR**”

■ **könyvkölcsönző vállalat** ■

Budapest, VI., Andrássy-ut 38. szám.

Telefon 82—24.

Előfizetőinek **Budapest**en házhoz szállítja, vidékre **postán küldi** a legújabb magyar, német, francia és angol könyveket.

■ **Ismertetés ingyen!** ■